

Sygn. akt II KZ 45/16

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie **A. W.**

oskarżonego z art. 231 § 1 k.k. w zb. z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 20 grudnia 2016 r.,

zażalenia obrońcy oskarżonego

na zarządzenie Przewodniczącego Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu

Okręgowego w W. z dnia 20 września 2016 r., sygn. akt X WSU (...), o odmowie

przyjęcia skargi złożonej przez obrońcę oskarżonego od wyroku Sądu Okręgowego

w W. z dnia 19 stycznia 2016 r., sygn. akt X Ka (...),

p o s t a n o w i ł

pozostawić zażalenie bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 stycznia 2016 r., sygn. akt X (...), Sąd Okręgowy w W. uchylił wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 14 października 2014 r., sygn. akt I KK (...), m.in. wobec A. W. w odniesieniu do czynów przypisanych mu w pkt XXXIV i XXXV i sprawę w tym zakresie przekazał Sądowi Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania. W dniu 26 lipca 2016 r. do Sądu Okręgowego w W. wpłynęła sporządzona na podstawie przepisów Rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego skarga obrońcy oskarżonego na wyrok Sądu Okręgowego w W., doręczony obrońcy wraz z uzasadnieniem w dniu 15 lipca 2016 r.

Zarządzeniem z dnia 20 września 2016 r. Zastępca Przewodniczącego X Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w W., na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. odmówił przyjęcia skargi wskazując, że akt oskarżenia w rozważanej sprawie wpłynął do Sądu Rejonowego w P. w dniu 28 listopada 2008 r., a więc przed dniem 1 lipca 2015 r., zatem przepisy Rozdziału 55a k.p.k. nie mogą mieć w tej sprawie zastosowania.

Zarządzenie to zaskarżone zostało zażaleniem obrońcy oskarżonego, w którym zarzucono obrazę przepisów postępowania:

1. art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2016, poz. 437) poprzez błędną ich wykładnię polegającą na wadliwym przyjęciu, że przepis art. 25 ust. 2 przewiduje możliwość wnoszenia skarg w trybie art. 539a § 1 k.p.k. na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego wyłącznie w sprawach, w których akt oskarżenia został wniesiony po dniu 30 czerwca 2016 r. (powinno być 2015 r. – uwaga SN), podczas gdy przepis art. 25 ust. 2 wprowadza jedynie wyjątek od reguły wyrażonej w przepisie art. 25 ust. 1, że w sprawach, w których akt oskarżenia został wniesiony po dniu 30 czerwca 2015 r. a przed dniem wejścia w życie ustawy o zmianie k.p.k., co nastąpiło z dniem 15 kwietnia 2016 r., postępowanie toczy się według przepisów dotychczasowych, obowiązujących pomiędzy 1 lipca 2015 r. a 15 kwietnia 2016 r., a pomimo to w sprawach tych możliwe i dopuszczalne jest wniesienie skarg w trybie art. 539a § 1 k.p.k., natomiast przepis art. 25 ust. 2 ustawy o zmianie k.p.k. w ogóle nie obejmuje swoim zakresem normatywnym spraw, w których akt oskarżenia został wniesiony przez dniem 30 czerwca 2016 r. (powinno być 2015 r. – uwaga SN) i z tego też względu do tej kategorii spraw w ogóle nie może mieć zastosowania *lex specialis* wyrażony w art. 25 ust. 2, dlatego w sprawach, w których postępowanie zostało wszczęte przed dniem 30 czerwca 2016 r. (uwaga j.w.) zastosowanie mają przepisy ustawy nowej, w tym przepisy art. 539a i następne,
2. art. 21 ustawy o zmianie k.p.k. poprzez jego niezasadne niezastosowanie i odmowę przyjęcia do rozpoznania skargi w trybie art. 539a § 1 k.p.k., podczas gdy przepisy intertemporalne ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw nie zawierają

regulacji odnoszącej się do stosowania przepisów Rozdziału 55a k.p.k. w sprawach, w których akt oskarżenia został wniesiony przed dniem 1 lipca 2015 r., co powinno skutkować zastosowaniem w sprawie ogólnej zasady procesowego prawa intertemporalnego, zgodnie z którą „milczenie ustawodawcy co do reguły intertemporalnej należy uznać za przejaw jego woli bezpośredniego działania nowego prawa”, a realizację tej zasady wprost statuuje przepis art. 21, którym ustawodawca wskazał, że w razie wątpliwości, czy stosować prawo dotychczasowe, czy przepisy niniejszej ustawy, stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie jest niedopuszczalne z mocy prawa, zatem należało pozostawić je bez rozpoznania.

Zaskarżone zarządzenie jest rezultatem prawidłowej wykładni zastosowanego prawa i słusznie nawiązuje do utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego, przy czym należy zauważyć, że konsekwencją akceptacji dla określonego rozumienia stosowanych przepisów winno być poinformowanie autora skargi w drodze administracyjnej o jej niedopuszczalności, zbędne zaś było podejmowanie czynności procesowych zakończonych odmową przyjęcia skargi.

W związku z zarzutami podnoszonymi przez skarżącego przypomnieć należy wywody wynikające z przywołanego w zarządzeniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 2016 r., IV KZ 39/16, zaakceptowane w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., IV KS 1/16, z dnia 14 września 2016 r., V KS 1/16 i z dnia 30 września 2016 r., III KZ 53/16 (por. także uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2016 r., I KZP 10/16).

„W tej sprawie nie zachodziła potrzeba odwoływania się do normy intertemporalnej, zawartej w art. 21 ustawy nowelizującej z dnia 11 marca 2016 r., nakazującej – w wypadku wątpliwości co do wersji ustawy, którą należy zastosować – stosowanie Kodeksu postępowania karnego w znowelizowanym brzemieniu.(...) zwłaszcza wobec jednoznacznie brzmiącego art. 25 ust. 2 w zw. z ust. 1 tej ustawy

(...). W tym przepisie ustawodawca wprost stwierdził, że przepisy Rozdziału 55a k.p.k. stosuje się w postępowaniach, o których mowa w ust. 1 art. 25 – czyli takich, w których akt oskarżenia wniesiono na podstawie dotychczasowych przepisów po dniu 30 czerwca 2015 r. To jednoznaczne odesłanie do kategorii spraw, której wyznacznikiem jest data wniesienia aktu oskarżenia, powoduje, że w pozostałych sprawach, w których został on wniesiony przed dniem 1 lipca 2015 r., przepisy o skardze na wyrok kasatoryjny zastosowania nie znajdują.

W ustawie nowelizującej nie ma także przepisu nakazującego „chwytnie w locie” spraw przez przepisy znowelizowane (...). Wyraźne uregulowanie kwestii temporalnej stosowania instytucji skargi na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego w art. 25 ust. 2 tej ustawy sprawia, że nawet w wypadku przyjęcia istnienia ogólnej zasady (i to niezależnie czy wywodzonej z jakiegoś szczególnego zapisu ustawy nowelizującej), dającej prymat ustawie w nowym brzmieniu, przepisy Rozdziału 55a k.p.k. nie znalazłyby zastosowania.

Rezultat uzyskany w wyniku zastosowania językowych reguł wykładni art. 25 ustawy nowelizującej wsparty jest także wykładnią celowościową. Skarga na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego została bowiem przewidziana jako element wspierający nowy, apelacyjno-reformatoryjny model orzekania przez sądy odwoławcze (zob. także uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Druk nr 207 Sejmu VIII Kadencji, s. 11). Związane jest to z nowym brzmieniem art. 437 § 2 k.p.k. (obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r.), który jedynie w ściśle określonych przypadkach pozwala sądowi odwoławczemu na uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Skarga na taki wyrok sądu odwoławczego uprawnia więc strony postępowania karnego do zainicjowania instancyjnej kontroli prawidłowości uchylenia się przez sąd odwoławczy od reformatoryjnego rozstrzygnięcia w postępowaniu apelacyjnym. Przy brzmieniu art. 437 k.p.k. sprzed nowelizacji (obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.) funkcjonowanie takiej skargi nie miałoby racji bytu, albowiem art. 437 § 2 k.p.k. nie zawierał żadnych skonkretyzowanych ograniczeń uchylenia wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Funkcjonowanie skargi w ówczesnych warunkach było więc wykluczone. Z tych samych względów niecelowe

byłoby rozszerzanie zastosowania obecnie wprowadzonej instytucji na sprawy, w których zastosowanie znalazł „stary” art. 437 § 2 k.p.k.

Gdy zważyć, że art. 437 § 2 k.p.k., w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r., znajdzie zastosowanie dopiero do spraw, w których akty oskarżenia wniesiono po dniu 30 czerwca 2015 r. (zob. art. 36 pkt 2 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2013 r., poz. 1247 ze zm.), jasne staje się, dlaczego ustawodawca w art. 25 ust. 1 i 2 ustawy nowelizującej z 2016 r. odwołuje się właśnie do tej daty.”

Z uwagi na to, że akt oskarżenia w rozważanej sprawie został wniesiony do Sądu Rejonowego w P. przed dniem 1 lipca 2015 r., przepisy Rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego, w brzmieniu ustalonym ustawą nowelizującą z dnia 11 marca 2015 r., nie miały w tym postępowaniu zastosowania. „W takiej sytuacji, skoro przepisy Kodeksu postępowania karnego nie przewidywały instytucji skargi na wyrok kasatoryjny, wniesione przez obrońcę pismo, zatytułowane skargą, powinno było spotkać się jedynie z czynnością prezesa sądu o charakterze administracyjnym, sprowadzającą się do poinformowania obrońcy o tym, że w niniejszej sprawie skarga taka nie służy. Podstawy do wydania zarządzenia o odmowie przyjęcia skargi nie stanowił w okolicznościach tej sprawy ani art. 530 § 2 w zw. z art. 539f k.p.k., gdyż przepis ten, stosownie do art. 25 ust. 2 w zw. z ust. 1 ustawy nowelizującej, nie miał zastosowania (...). Z tego powodu wydawanie zarządzenia o charakterze procesowym o odmowie przyjęcia wniesionej skargi, dodatkowo z pouczeniem o możliwości wniesienia zażalenia, a następnie przyjęcie i przedstawienie Sądowi Najwyższemu zażalenia obrońcy było niezasadne (analogiczne stanowisko Sąd Najwyższy zajmował w sprawach, w których uznawał, że zażalenie nie przysługuje od określonego orzeczenia albo zarządzenia – zob. np. postanowienia: z dnia 22 marca 2000 r., V KZ 23/00, z dnia 6 kwietnia 2000 r., III KZ 30/00, z dnia 13 czerwca 2000 r., III KZ 61/00, z dnia 2 sierpnia 2007 r., WZ 21/07, z dnia 14 czerwca 2013 r., IV KZ 30/13).

Wobec powyższego należy stwierdzić, że przepisy Rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego, wprowadzone ustawą z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 437), wprowadzające instytucję skargi na wyrok kasatoryjny sądu

odwoławczego, mają zastosowanie jedynie w sprawach, w których akt oskarżenia został wniesiony po dniu 30 czerwca 2015 r. W pozostałych sprawach skarga taka nie przysługuje, a jej wniesienie powinno wywołać jedynie czynność administracyjną prezesa sądu odwoławczego, sprowadzającą się do poinformowania strony o braku możliwości wniesienia takiej skargi. Czynność taka nie podlega zaskarżeniu w trybie przepisów Kodeksu postępowania karnego”.

Kierując się powyższym zażalenie obrońcy oskarżonego A. W. należało na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. pozostawić bez rozpoznania.

r.g.